

Å vurdere vitenskapelige tekster

Av Marita Kristiansen, Holbergprisens sekretariat

Formål: Øve seg i å vurdere vitenskapelige tekster kritisk

Tidsbruk: 30-45 minutter
(man kan plukke ut noen spørsmål eller bruke alle)

Utstyr: Tekst på papir eller PC

Forarbeid: Lærer velger ut en tekst man jobber med i fellesskap, eller elevene velger selv en tekst de skal bruke i en oppgave.

Oppgaven kan gjøres individuelt, i gruppe eller i fellesskap på tavla.

Instruks: Be elevene stille spørsmål til teksten for å vurdere den. Skriv gjerne ut vedlagte spørsmål og del ut i klasserommet.

Spørsmål til teksten:

- **Er teksten troverdig?**

Hvem står bak teksten? Hvis det er en organisasjon, institusjon e.l., hva vet du om den? Er utgiver eller forlaget kjent? Hva slags tekster har de ellers utgitt? Hvem har skrevet teksten? Hvis forfatteren er en person, kan du finne ut noe om hens bakgrunn, utdannelse, stilling, interesser osv.? Hvem er den laget på oppdrag for? Hvor er den publisert? Hva slags kilde er dette? Har forfatteren forskningsbakgrunn, slik at teksten kan kalles vitenskapelig?

- **Hvordan fremstilles saken?**

Er avsender nøytral til saken det skrives om? Er hen objektiv eller partisk i fremstillingen? Hvorfor har man publisert teksten? Er argumentasjonen logisk og etterprøvbar? Kan du enkelt finne kildene det refereres til og sjekke om de stemmer med påstandene i teksten? Kan innholdet bekreftes av andre kilder? Stemmer de med det du vet fra før? Er språket godt? Brukes det relevant fagspråk? Er teksten oversatt? Hvem er teksten skrevet for?

- **Baserer avsenderen seg på vitenskap?**

Stemmer opplysningene med andre kilder? Vil du si dette er en primær- eller sekundærkilde? Hvordan fremstilles f.eks. tallmateriale/statistikk? Er resultatene etterprøvbare? Hvilke metoder er brukt for å finne resultatene? Når er teksten utgitt? Har det skjedd endringer eller kommet ny kunnskap på feltet etter at den ble publisert? Er teksten fagfellevurdert?